

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา
ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร
Satisfaction of Students Concern with Dhammasueksha Learning
and Studies Management in Bangpakok School Ratburana Office Bangkok.

พระณรงค์ ฐานวุฑโฒ (สระแก้ว) ดร.

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดร. วรวิทย์ บุญไทย

ภาควิชาวิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

E-mail: campaign@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 15 มีนาคม 2562

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 12 เมษายน 2562

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 20 เมษายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนวัดบางปะกอก กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษามีดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 แบ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 29 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-2 จำนวน 53 คน โดยบุคลากรทางการศึกษามีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ส่วนนักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิ ปริญญาตรี 55 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ส่วนใหญ่เรียนธรรมศึกษาชั้น ตรี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 ธรรมศึกษาชั้น โท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ธรรมศึกษาชั้น เอก จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6

2. ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา ในโรงเรียนวัดบางปะกอก พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ล้วนมีความพึงพอใจต่อครูผู้สอนในระดับมากที่สุด และในด้านรองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาและวิธีการสอน, ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านการบริหารทั่วไปตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา ในโรงเรียนวัดบางปะกอก มีความพึงพอใจในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การจัดการเรียนการสอน, ธรรมศึกษา

Abstract

The research is the aim to study and compare the satisfaction possessed by Satisfaction of Educational Personnel and Secondary Students Concern with Dhammasueksha Learning and Studies Management in Bangpakok School Ratburana Office Bangkok. The example groups used in the research works are the Educational people and the student's number of 159. The instruments used in this research works are: the questionnaires, the percentage, the average, the standard deviation, the t-test, and the one – way ANOVA with the statistic point of the level 0.05

From the research, is found that

1. Most of the answer's questionnaires are male 82 persons, at the percentage of 51.6. The academicians are numbers of 29 persons, then secondary student's level 1 – 2 are number of 53 persons. The educational persons are of the ages of more than 40 years, number of 27 persons, the percentage of 17.0. The students who ages lower than 20 years, number of 95 persons, the percentage of 59.7. Most of educated 55 persons have bachelor degrees at the percentage of 34.8. And secondary students' level 3, number of 39 persons, the percentage of 24.5. Most of educated Dhammasueksha level-one 78 persons, the percentage of 49.1. Dhammasueksha level-two 53 persons, the percentage of 33.3. Dhammasueksha level-three 28 persons, the percentage of 17.6.

2. From Satisfaction of Educational Persons and Secondary Students Concern with Dhammasueksha Learning and Studies Management in Bangpako School Rajburana Office Bangkok, totally at high level, then considered side by side on 4 sides, is found that satisfied with teachers at high level, and lower than that meaning and teaching method, in part of convenience and general administration to arise.

3. The results for comparison Satisfaction of Educational Persons and Secondary Students Concern with Dhammasueksha Learning and Studies Management in Bangpako

School Rajburana Office Bangkok, are not different with important point in statistic at the level of 0.05, and then considered side by side, is found that educational personnel's satisfaction vocational and high vocational education students with 4 part the statistical important at 0.05.

Keyword: Satisfaction, Learning and Studies Management, Dhammasueksha

บทนำ

สังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ทำให้สังคมนั้น ๆ เกิดความเจริญเติบโตเฉพาะแต่ในตัวเมืองใหญ่อย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดปัญหาการย้ายถิ่นฐาน บ้านเรือนจากชนบทเข้ามาสู่สังคมเมืองเพื่อมุ่งมาหางานทำ ซึ่งการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานนี้ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ มากมาย ทั้งปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหายาเสพติด ฯลฯ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน เพราะสภาพแวดล้อม อันเกิดจากการกระตุ้นของสื่อต่าง ๆ เช่น จากภาพยนตร์, อินเทอร์เน็ต, เกม , วิทยุ รวมไปถึงต้นแบบจากครอบครัว ซึ่งนับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน และจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาจากทุกภาคส่วนในสังคม

การพัฒนาประเทศที่เน้นด้านเศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทำให้เกิดการแข่งขันขึ้นในทางสังคมเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด เพราะต่างมุ่งแสวงหาแต่วัตถุและความสุขจากวัตถุนั้นๆ เป็นเหตุให้การแข่งขันทางวัตถุเพื่อควมมีฐานะและการยอมรับในสังคม จนทำให้เกิดกระแสการใช้ยาเกินความจำเป็น ทำให้เกิดสภาวะหนี้สินเกินตัวเป็นจำนวนมาก การที่คนไทยเร่งรีบต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน ทำให้คนเข้าวัดน้อยลง และห่างไกลศาสนามากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านความเสื่อมไปแห่งศีลธรรมมากขึ้น ดังคำที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “สังคมไทยปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุเป็นอย่างมาก แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวหาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขที่แท้จริงของคนไทยไม่ คนนิยมวัตถุหรือวัตถุนิยมมากขึ้น มีกิเลสมากขึ้น และสิ่งที่ขาดคือศีลธรรม สภาพสังคมเกิดความเสื่อมโทรมเพราะรับอิทธิพลอารยธรรมตะวันตกที่แพร่หลายเข้ามามากเกินไป และคนไทยรับเอาโดยไม่มีวิจารณ์ญาณ” การให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง ดังแผนการปฏิรูปการศึกษา และแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 12 ปี เป็น 15 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 4 กำหนดความหมายของการศึกษาไว้ว่า “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในมาตรา ๖ กำหนดความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ

สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชกฤษฎีกา, 2542) การศึกษาจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ เพราะความเจริญที่ปรากฏทั้งด้านวัตถุและด้านคุณธรรม จริยธรรมนั้น เป็นผลสะท้อนถึงคุณภาพของสังคม อันเป็นผลจากการอบรมพื้นฐานจากครอบครัวและสถาบันการศึกษา

ในอดีตกาลผ่านมาสภาพในสังคมไทย มีวัดและพระสงฆ์ต่างก็มีบทบาทในด้านการศึกษาวัดส่วนใหญ่จะเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของชุมชน ซึ่งจะมีพระภิกษุเป็นผู้สอน โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านจะนิยมส่งบุตรหลานของตนเข้ามาอาศัยอยู่ในวัดเพื่อให้ได้รับการศึกษา ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าวัดเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับกุลบุตร (พระราชวิสุทธิกวี, 2536) แม้ในปัจจุบันการศึกษาได้กระจายไปทั่วประเทศ แต่วัดก็ยังคงดำเนินบทบาทในด้านการศึกษา โดยเปิดเป็นสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม, มหาวิทยาลัยสงฆ์, ศูนย์อบรมเด็กเล็กก่อนวัยเรียน, ฯลฯ ตลอดถึงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังต่างประเทศ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบทบาทที่สำคัญของพระสงฆ์ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย วัฒนธรรม และเรื่องของศีลธรรม (จางค์ อดิวัฒนสิทธิ์, 2547)

แต่เดิมการศึกษาพระธรรมเป็นการยากในการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป เพราะการศึกษาส่วนใหญ่เป็นภาคภาษาบาลี ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นภาคภาษาไทย โดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เมื่อคราวปกครองวัดบวรนิเวศวิหาร จนกระทั่งปี พ.ศ. 2482 พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราวุธวัฒน สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ทรงขยายโอกาสให้ฆราวาสได้มีโอกาสศึกษาธรรมบ้าง จึงจัดหลักสูตรนักเรียนสำหรับฆราวาสขึ้นที่เรียกว่า “ธรรมศึกษา” (พระราชวิสุทธิกวี, 2536) ปัจจุบัน มีผู้ให้ความสนใจในการเรียนธรรมศึกษามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ พนักงานของรัฐ และเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีของการเผยแผ่พุทธธรรมผ่านธรรมศึกษาการเรียนจะบังเกิดผลต่อเมื่อมีการนำหลักธรรมและความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้ได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด รวมทั้งนักเรียนธรรมศึกษายังได้ชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นผู้รับ และสืบสารมรดกแห่งหลักธรรมทางพุทธศาสนา จึงควรพิจารณาตนเองว่ามีความรู้ในเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาอย่างน้อยเพียงใด การเรียนธรรมศึกษาจะทำให้เรามีความเป็นชาวพุทธที่สมบูรณ์ขึ้นทั้ง กาย และใจ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยขัดเกลาผู้คนที่เห็นความสำคัญในการทำความดี เพื่อสร้างบ้านเมืองของเราให้เป็นสังคมสันติ และแสวงหาคุณธรรมต่อไป เมื่อชาวพุทธทุกคนมีโอกาสได้ศึกษาจะทำให้ความสับสนวุ่นวายของสังคมอย่างเช่นปัจจุบันลดน้อยลง (พระพรหมมุนี, 2559) แม้สถานศึกษาต่าง ๆ จะให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนธรรมศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากสถิติการส่งนักเรียนเพื่อเข้าสอบธรรมศึกษา ในปี พ.ศ. 2553 ในส่วนกลางมีจำนวนถึง 384 โรงเรียน ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าสถานศึกษาจะให้ความสำคัญเพียงใด แต่สภาพความเป็นจริง คุณธรรม จริยธรรม ในสังคมยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาอาชญากรรม, การลักเล็กขโมยน้อย หรือ การมั่วสุมเสพยาเสพติด ฯลฯ ดังนั้นการเรียนการสอน

ธรรมะจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการช่วยพัฒนามนุษย์ที่มีความหลากหลายทางสังคมให้เป็นคนดี และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมได้

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยผ่านการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ฝ่ายธรรมศึกษา ในสถานศึกษาจะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพราะการอบรมเยาวชนโดยครู วิทยากร และพระภิกษุสงฆ์ โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนธรรมศึกษาในช่วงชั้นต่าง ๆ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ ธรรมศึกษาตรี, โท, และเอก ตามลำดับซึ่งผู้เรียนจะเข้าใจและมีทักษะในการนำสารประโยชน์จากการเรียน ธรรมศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ถูกให้กับเด็กและเยาวชน และทำให้เข้าเหล่านั้นได้มีธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองตน ซึ่งทางโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชบุรี บูรณะ กรุงเทพมหานคร ก็ได้เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่สังกัดสำนักสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษา และการรณรงค์ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคลากรและนักเรียนตามโอกาสและ เวลาตั้งวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนที่ว่า

วิสัยทัศน์โรงเรียนวัดบางปะกอก

"มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ สร้างสรรค์เทคโนโลยี

มีคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำศาสตร์พระราชา

สุขภาพดีถ้วนหน้า พัฒนาสู่ความเป็นสากล

พันธกิจ

1. พัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
2. พัฒนาผู้เรียนให้รักการเรียนรู้ สู่มาตรฐานการศึกษาได้เต็มตามศักยภาพ
3. ส่งเสริมเทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้
4. พัฒนาผู้บริหาร ครูสู่มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ
5. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในตนเอง
6. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย และกีฬา
7. ส่งเสริมสุขภาพ รักษาสิ่งแวดล้อม
8. ดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชา
9. สร้างความสัมพันธ์ชุมชน

นอกจากนี้ทางโรงเรียนวัดบางปะกอก ยังได้เปิดให้มีการจัดการเรียนการสอนและสอบธรรมศึกษา และได้เปิดเป็นสนามสอบธรรมศึกษาสนามหลวง ในนามสำนักเรียนคณะสงฆ์เขตราชบุรีบูรณะ ขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา และมีบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน สอบผ่านวิชาธรรมศึกษาในแต่ละระดับ ชั้นปี เป็นจำนวนที่น่าพอใจ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนา และเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนและสอบธรรมศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนธรรมศึกษา ที่จักอำนวยความสะดวกเป็นหลักปฏิบัติและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีงามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและสอบธรรมศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนา ของบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและสอบธรรมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและสอบธรรมศึกษา” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาในการศึกษา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและสอบธรรมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1. ด้านเนื้อหาและวิธีการสอน
2. ด้านการจัดครูผู้สอน
3. ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ด้านการบริหารทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและสอบธรรมศึกษา ในปีการศึกษา 2562 มี จำนวน ทั้งหมด 272 คน ดังที่ปรากฏในตารางที่ 1.1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและสอรรถกรรรมศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ในแต่ละส่วนตามสัดส่วนของประชากร ดังปรากฏในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	กลุ่มประชากร/ คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
1. บุคลากรทางการศึกษา	82	64
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1	46	23
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 2	66	33
4. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3	78	39
รวม	272	159

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดสถานที่เพื่อการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนวัดบางปะกอก ตั้งอยู่เลขที่ 124 ซอยสุขสวัสดิ์ 19 แขวงบางปะกอก เขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร 10140 โทรศัพท์ 02-4272607

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ที่มี เพศ, อายุ, สถานภาพ, และการศึกษา ระดับชั้นเรียนธรรมศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรธรรมศึกษา แม่กองธรรมสนามหลวง ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร ที่มีความแตกต่างกันและแตกต่างอย่างไร

ค่านิยมศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกที่นิยมชมชอบ และมีทัศนคติที่ดีไปในทางบวกจนทำให้เกิดความพึงพอใจ
2. บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ, ผู้จัดการ, ครูธุรการ, ครูผู้สอน, และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

3. นักเรียน หมายถึง กลุ่มเด็กเยาวชนผู้ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, และ 3 ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

4. การจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาให้ดำเนินไปครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไป, ด้านการจัดครูผู้สอน, ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านเนื้อหาและวิธีการสอน ดังมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ด้านเนื้อหาและวิธีการสอน หมายถึง การจัดเตรียมแบบเรียนธรรมศึกษาตามลำดับชั้นเรียน, การจัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอน, มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาแต่ละชั้นเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน, การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนธรรมศึกษา, ปลูกฝังให้ผู้เรียนได้มีคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติจริง, การจัดกิจกรรมส่งเสริมธรรมะเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์, ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาธรรมศึกษาทำให้ผู้เรียน สามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ เสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมให้มีในตนได้จริง, เนื้อหาธรรมศึกษาแต่ละชั้น สามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตได้จริง

4.2 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การวางแผน, การบริหารจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต, การกำหนดนโยบาย, การประชาสัมพันธ์, การติดต่อสื่อสารต่าง ๆ, การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, การกำหนดวันเวลาในการดำเนินงาน, การควบคุมและการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้, การประเมินผลในการบริหารจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา การบริหารจัดการงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาธรรมศึกษา

4.3 ด้านการจัดครูผู้สอน หมายถึง การจัดพระภิกษุผู้สอนธรรมที่มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและทำหน้าที่ในการสอนธรรมศึกษา ตามจำนวนผู้เรียน และตามลำดับชั้นเรียนรวมถึงการใช้สื่อได้เหมาะสม, มีการใช้สื่อภาษาในการสอนได้ดีเหมาะสมกับผู้เรียน, สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง, สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจและเห็นจริงด้วยตนเอง

4.4 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดการด้านบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน, การจัดอาคารในการเรียนการสอน, ขนาดของห้องเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน, การจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับชั้นเรียน, รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบระดับความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

2. ได้ทราบปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนา ของบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ในโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร

บทสรุป

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยผ่านการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ฝ่ายธรรมศึกษา ในสถานศึกษาจะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพราะการอบรมเยาวชนโดยครู วิทยากร และพระภิกษุสงฆ์ โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนธรรมศึกษาในช่วงชั้นต่าง ๆ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ ธรรมศึกษาตรี, โท, และเอก ตามลำดับซึ่งผู้เรียนจะเข้าใจและมีทักษะในการนำสารประโยชน์จากการเรียน ธรรมศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ถูกให้กับเด็กและเยาวชน และทำให้เข้าเหล่านั้นได้มีธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองตน ซึ่งทางโรงเรียนวัดบางปะกอก สำนักงานเขตราชวัตร บูรณะ กรุงเทพมหานคร ก็ได้เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่สังกัดสำนักสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษา และการรณรงค์ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคลากรและนักเรียนที่ดั่งามและ สม่าเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2550). *ธรรมศึกษาชั้นตรีฉบับปรับปรุงใหม่ที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ หยุดโต). (2539). *จะพัฒนาจริยธรรมคนได้อย่างไร พุทธศาสตร์กับการพัฒนา มนุษย์*. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมมิก.
- พระราชกิจจานุเบกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. (เล่มที่ 116). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง. (2550). *เรื่องสอบธรรมของสนามหลวงแผนกธรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง.
- อินตา ศิริวรรณ. (2551). *ความเป็นครู*. เอกสารประกอบการเรียนการสอน. ภาควิชาบริหารการศึกษาและ กิจการคณะสงฆ์. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาพจน์ สุวโจ (พญักษ์พิทยางกูร). (2560). *การประเมินหลักสูตรพระปริยัติธรรม ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนธรรมศึกษาชั้นตรี. ปริญญานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วีชรีกุล สำเภาผล. (2559). *ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ใน หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2559 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*.ของครูผู้สอนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรรถพล อนันตวรสกุล. (2559). สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนและสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

Alderfer, C. P. (1972). *Existence, relatedness, and growth: Human needs in Organizational settings*. New York: Free Press.

Applewhite, R.B. (1964). *Organizational Behavior*. New York: Prentice-Hall.

Collmer, J. A. (1990). *correlation study of principal leadership styles and teacher' job satisfaction. Dissertation Abstracts International.*

Steers, R. M. & Porter, L. W. (1974). *Motivation and work behavior* (3 ed).

*****